

**ESMINĖ INFORMACIJA DRAUDĖJAMS (GYVENTOJAMS)
APIE GYVYBĖS DRAUDIMO SUTARTIMS,
SUDARYTOMS PO 2003 01 01 IR VĒLIAU,
TAIKOMĄ APMOKESTINIMO TVARKĄ**

Apmokestinimo tvarka galioja nuo 2019 01 01

Parengta pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) aktualią redakciją.

I. GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO LENGVATA ASMENIMS, MOKANTIEMS GYVYBĖS DRAUDIMO ĮMOKAS

Nuolatinis Lietuvos gyventojas iš savo pajamų gali atimti:

- savo,
- sutuoktinio,
- savo nepilnamečių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje),
- iki 18 metų ir vyresnių neįgaliųjų vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, bei iki 18 metų ir vyresnių vaikų (įvaikių, globotinių, kuriems nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje, pilnamečių asmenų, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) šeimoje), kuriems iki 2005 m. birželio 30 d. buvo nustatyta visiška negalia)

naudai sumokėtas gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį, kurioje numatyta, kad draudimo išmoka mokama ne tik įvykus draudžiamajam įvykiui, bet ir pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui (GPMĮ 21 str. 1 d. 1 p.).

Bendra iš gyventojų pajamų atimamų išlaidų, nurodytų GPMĮ 21 str. 1 d., suma negali viršyti 25 proc. visų per mokestinį laikotarpį gautų apmokestinamųjų pajamų, o bendra atimamų gyvybės draudimo įmokų, įmokų į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje, turimus pensijų fondus, taip pat pensijų įmokų į pensijų fondus, profesinių pensijų fondų dalyvių asociacijų ir (ar) jiems analogiškų subjektų, veikiančių Europos ekonominės erdvės valstybėje ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybėje narėje, turimus pensijų fondus, kurias Lietuvos nuolatinis gyventojas moka kaip papildomas kaupiamąsias pensijų įmokas pagal Pensijų kaupimo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies nuostatas ir kurios yra didesnės negu 3 procentai šio gyventojų pajamų, nuo kurių skaičiuojamos valstybinio socialinio draudimo įmokos, suma negali viršyti 1.500 EUR per mokestinį laikotarpį (GPMĮ 21 str. 3 d.).

Išlaidos atimamos tik iš nuolatinio Lietuvos gyventojų gautų pajamų apskaičiuojant pajamų mokestį už mokestinį laikotarpį pateikiant metinę pajamų mokesčio deklaraciją (GPMĮ 21 str. 4 d.). Išlaidos atimamos iš tų apmokestinamųjų pajamų, kurioms yra taikomas 15%, 20%, 27% gyventojų pajamų mokesčio tarifas (GPMĮ 6 str. 1; 1¹; 1² d., , GPMĮ 16 str. 1 d. 6 p.).

Gyventojas, mokėdamas gyvybės draudimo įmokas pagal gyvybės draudimo sutartį be kaupimo, neturi teisės susigrąžinti gyventojų pajamų mokesčio nuo savo lėšomis sumokėtų gyvybės draudimo įmokų, kaip nustatyta GPMĮ 21 straipsnio 1 d. 1p., kadangi mokamos gyvybės draudimo įmokos pagal gyvybės draudimo sutartį, kurioje nėra numatyta, kad draudimo išmoka išmokama pasibaigus draudimo sutarties galiojimo terminui.

II. DRAUDIMO IŠMOKA DĖL DRAUDŽIAMOJO ĮVYKIO
(kito negu gyvybės draudimo sutarties termino pabaiga)

Draudimo išmoka, mokama draudžiamojo įvykio – apdraustojo mirties, sveikatos sužalojimo ar ligos - atveju **yra neapmokestinama** (GPMĮ 17 str. 1 d. 13 p.).

III. DRAUDIMO IŠMOKA, MOKAMA PASIBAIGUS GYVYBĖS DRAUDIMO SUTARTIES TERMINUI, AR IŠMOKAMA SUMA NUTRAUKUS ARBA IŠ DALIES NUTRAUKUS GYVYBĖS DRAUDIMO SUTARTĮ

1. **Visa draudimo išmoka pasibaigus draudimo sutarties terminui ar išmokama suma nutraukus arba iš dalies nutraukus draudimo sutartį, yra neapmokestinama, jeigu:**

1.1. pagal gyvybės draudimo sutartį, sudarytą ne trumpesiam kaip 10 metų terminui arba nutrauktą ne anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jos sudarymo, įmokas **mokėjo tik gyventojai ir jos nebuvo atimamos iš pajamų GPMĮ nustatyta tvarka** (GPMĮ 17 str. 1 d. 11 ir 12 p.);

1.2. pagal gyvybės draudimo sutartį įmokas **mokėjo gyventojai ir jos buvo atimamos iš pajamų GPMĮ nustatyta tvarka**, arba įmokas mokėjo juridiniai asmenys, arba gyventojai ir juridiniai asmenys, ir draudimo sutartyje numatytas naudos gavėjas nesikeitė nuo draudimo sutarties sudarymo datos, išskyrus atvejus, kai naudos gavėjas buvo pakeistas dėl

naudos gavėjo mirties ar dėl santuokos pabaigos (pradžios), arba jeigu naudos gavėjas – savo vaikas (įvaikis, globotinis) buvo pakeistas kitu savo vaiku (įvaikiu, globotiniu), taip pat jeigu naudos gavėjas keitėsi iki 2016 m. gruodžio 31 d. bei yra tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

- sutarties terminas yra ne trumpesnis kaip 10 metų arba sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jos sudarymo, **ir** išmokos gavimo momentu išmokos gavėjas yra jaunesnis negu 26 metų (GPMĮ 17 str. 1 d. 10 p. , 17 str. 6 d.) **arba**
- sutarties, sudarytos iki 2012 12 31, terminas yra ne trumpesnis kaip 5 metai arba sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo jos sudarymo, **ir** išmokos gavimo momentu išmokos gavėjas yra sulaukęs 55 metų (GPMĮ 17 str. 1 d. 9 p. , 17 str. 6 d.) **arba**
- sutarties, sudarytos po 2013 01 01, terminas yra ne trumpesnis kaip 5 metai arba sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo jos sudarymo, ir išmokos gavimo momentu išmokos gavėjui iki senatvės pensijos amžiaus, nustatyto gyvybės draudimo sutarties sudarymo metu galiojusiame Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme, yra likę ne daugiau kaip 5 metai (GPMĮ 17 str. 1 d. 9¹ p. , 17 str. 6 d.) **arba**
- sutarties terminas yra ne trumpesnis kaip 5 metai arba sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 5 metams nuo jos sudarymo, **ir** išmokos gavimo momentu išmokos gavėjui yra nustatytas 0–25 procentų ar 30–40 procentų darbingumo lygis, arba išmokos gavėjas yra neįgalus vaikas, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikio (GPMĮ 17 str. 1 d. 9, 9¹ p. , 17 str. 6 d.);

1.3. pagal gyvybės draudimo sutartį, sudarytą po 2004 04 30 iki 2009 01 01, įmokas **mokėjo tik gyventojai ir jos nebuvo atimamos iš pajamų GPMĮ nustatyta tvarka** (pagal LR Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13(1), 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29, 30 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 18(1) straipsniu įstatymo 23 str. 7 p.).

2. Jeigu gyvybės draudimo sutartis **netenkina sąlygų, nurodytų 1 punkte**, tai gyvybės draudimo išmoka pasibaigus draudimo sutarties terminui ar išmokama suma nutraukus arba iš dalies nutraukus draudimo sutartį apmokestinama tokia tvarka:

2.1. dalis, lygi sumokėtoms gyvybės draudimo įmokoms, kurias mokėjo gyventojai ir kurios **buvo atimamos** iš pajamų GPMĮ nustatyta tvarka, bei įmokoms, kurias mokėjo juridiniai asmenys, **yra apmokestinama 15 proc. gyventojų pajamų mokesčiu** (GPMĮ 6 str. 1 d.).

2.2. dalis, lygi sumokėtoms gyvybės draudimo įmokoms, kurias mokėjo gyventojai ir kurios **nebuvo** atimamos iš pajamų GPMĮ nustatyta tvarka, yra **neapmokestinama** (GPMĮ 17 str. 1 d. 12 p.);

2.3. dalis, viršijanti sumokėtas gyvybės draudimo įmokas, **neapmokestinama**, jeigu gyvybės draudimo sutarties terminas yra **ne trumpesnis kaip 10 metų** arba sutartis nutraukta ne anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jos sudarymo (GPMĮ 17 str. 1 d. 11 p.). Jeigu gyvybės draudimo sutarties terminas yra **trumpesnis kaip 10 metų** arba sutartis nutraukta anksčiau kaip praėjus 10 metų nuo jos sudarymo, ši išmokos dalis yra **apmokestinama 15 proc.** gyventojų pajamų mokesčiu (GPMĮ 6 str. 1 d.).

2.4. Metinė pajamų ne iš darbo santykių arba jų esmę atitinkančių santykių (išskyrus, individualios veiklos pajamas ir pajamas iš paskirstytojo pelno) dalis, viršijanti 120 VDU dydžio sumą, taikomą apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti, apmokestinama taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą (GPMĮ 6 str. 1² d.), todėl visa ar dalis apmokestinamos išmokos gali būti **apmokestinama 20 proc.** gyventojų pajamų mokesčiu.

PASTABOS

1. Nenuolatinio Lietuvos gyventojų gautos draudimo išmokos nėra pajamų objektas, tokiu būdu jos nėra apmokestinamos (GPMĮ 4, 5 str.).

2. Svarbu atkreipti dėmesį, kad jei gyventojui mokesčiniu laikotarpiu buvo taikomas NPD (neapmokestinamasis pajamų dydis) pajamoms, susijusioms su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, tai gavus išmoką pagal pasibaigusią, nutrauktą ar iš dalies nutrauktą gyvybės draudimo sutartį, metinis NPD bus sumažinamas įvertinant (pridedant prie metinių pajamų) gautos išmokos dalį, viršijančią sumokėtas pagal tą sutartį įmokas, jeigu ta dalis buvo apmokestinama GPM (GPMĮ 20 str. 7 d.).

Detalesnę GPMĮ nuostatų išaiškinimą dėl gyvybės draudimo sutartims taikomos apmokestinimo tvarkos galima rasti Valstybinės mokesčių inspekcijos interneto tinklapyje www.vmi.lt